

Komisja Europejska

[PL] MARZEC 2016 R. — PIERWSZE WYDANIE

EMAS i zmieniona norma ISO 14001

EMAS. efektywność — wiarygodność — przejrzystość.

KONTEKST

15 września 2015 r. opublikowano oficjalną nową wersję normy ISO 14001. Od roku 1996, w którym po raz pierwszy wydano normę, zmieniano ją dwukrotnie. **Jedną z głównych innowacji w nowej wersji jest tzw. „struktura wysokiego poziomu”, która zostanie wprowadzona we wszystkich normach zarządzania ISO.** Struktura wysokiego poziomu ma ułatwiać łączenie wymogów różnych norm zarządzania (np. normy ISO 9001 dotyczącej zarządzania jakością) w celu stworzenia zintegrowanego systemu zarządzania.

Normę ISO 14001 zmieniono z dwóch głównych powodów. Po pierwsze dostosowano normę do struktury wysokiego poziomu używanej w normach ISO. Po drugie wprowadzono zmiany, które miały na celu ulepszenie normy poprzez włączenie 21 uprzednio zidentyfikowanych tematów do poprawy. **Głównym celem zmiany było wzmocnienie integracji systemu zarządzania środowiskowego organizacji z jej główną działalnością, a zatem przesunięcie systemu z poziomu specjalisty ds. ochrony środowiska do poziomu kierownictwa niższego szczebla.** Poprzez zmianę normy ISO chce zapewnić zestaw wspólnych i niezmiennych wymogów co najmniej na kolejne 10 lat.

**ISO
14001**

**ZMIENIONA
NORMA**

+ STRUKTURA
WYSOKIEGO POZIOMU

1. KWARTAŁ 2016 R.

Sporządzenie przez KE we współpracy z państwami członkowskimi projektów załączników

2. KWARTAŁ 2016 R.

Przedstawienie końcowych projektów państw członkowskim

3. KWARTAŁ 2016 R.

Zebrań informacji zwrotnych od państw członkowskich i dostosowanie

4. KWARTAŁ 2016 R. —

1. KWARTAŁ 2017 R.

Proces przyjęcia i publikacja

Wpływ na EMAS

Od 2001 r. załącznik II do rozporządzenia w sprawie EMAS zawiera również wymogi dotyczące systemu zarządzania środowiskowego według normy ISO 14001. **Komisja Europejska planuje obecnie włączenie zmienionej normy ISO 14001 do załącznika II.** Służby Komisji ściśle współpracują z państwami członkowskimi w celu ustalenia, czy wymagane jest wprowadzenie zmian w rozporządzeniu w sprawie EMAS. Wezmą pod uwagę nowe wymogi określone w zmienionej normie ISO 14001 i wprowadzą ewentualne zmiany w kolejnych załącznikach do rozporządzenia w sprawie EMAS. Publikacja zmienionych załączników jest planowana na początek 2017 r. W tabeli na następnej stronie przedstawiono przegląd zmian mających zastosowanie do EMAS. **Po opublikowaniu zmienionej wersji przewidywany jest okres przejściowy, który zapewni organizacjom zarejestrowanym w EMAS czas na dostosowanie się do niej.**

CHRONOLOGIA WPROWADZANIA ZMIAN W ROZPORZĄDZENIU W SPRAWIE EMAS

EMAS i zmieniona norma ISO 14001

Zmiany mające zastosowanie do EMAS

ISO 14001 : 2015 (Zmiany na czerwono)

- 4.1 Zrozumienie organizacji i jej kontekstu**
- 4.2 Zrozumienie potrzeb i oczekiwań stron zainteresowanych**
- 4.3 Określenie zakresu systemu zarządzania środowiskowego
- 4.4 System zarządzania środowiskowego

- 5.1 Przywództwo i zaangażowanie**
- 5.2 Polityka środowiskowa**
- 5.3 Role, odpowiedzialność i uprawnienia w organizacji

- 6.1.1 Działania odnoszące się do ryzyk i szans**
- 6.1.2 Aspekty środowiskowe**
- 6.1.3 Zobowiązania dotyczące zgodności**
- 6.1.4 Planowanie działań
- 6.2 Cele środowiskowe i planowanie ich osiągnięcia
- 6.2.1 Cele środowiskowe
- 6.2.2 Planowanie działań prowadzących do osiągnięcia celów środowiskowych

- 7.1 Zasoby
- 7.2 Kompetencje
- 7.3 Świadomość
- 7.4 Komunikacja**
- 7.4.2 Komunikacja wewnętrzna**
- 7.4.3 Komunikacja zewnętrzna**
- 7.5 Udokumentowane informacje
- 7.5.2 Opracowania i aktualizowanie

- 8.1 Planowanie i nadzór nad działaniami operacyjnymi
- 8.2 Gotowość i reagowanie na sytuacje awaryjne

- 9.1 Monitorowanie, pomiary, analiza i ocena**
- 9.1.2 Ocena zgodności**
- 9.2 Audyty wewnętrzne
- 9.2.2 Program audytów wewnętrznych
- 9.3 Przegląd zarządzania

- 10 Doskonalenie
- 10.2 Niezgodność i działania naprawcze
- 10.3 Ciągła poprawa**

ZMIANY MAJĄCE ZASTOSOWANIE DO EMAS

- 4.1 Zrozumienie organizacji i jej kontekstu**

- 4.2 Zrozumienie potrzeb i oczekiwań stron zainteresowanych**

- 5.1 Przywództwo i zaangażowanie**

- 6.1.1 Działania odnoszące się do ryzyk i szans**

- 6.1.2 Aspekty środowiskowe**

Zmieniona norma ISO 14001 będzie wymagać wprowadzenia kilku formalnych zmian przez organizacje zarejestrowane w EMAS

EMAS nadal pozostaje najlepszym narzędziem zarządzania środowiskowego

EMAS i zmieniona norma ISO 14001

ZMIANY W ROZPORZĄDZENIU W SPRAWIE EMAS

+ ZMIANA ZAŁĄCZNIKÓW

Jakie zmiany będą musiały zostać wprowadzone przez organizacje zarejestrowane w EMAS?

Nowa wersja normy ISO 14001 nadal będzie stanowić część rozporządzenia w sprawie EMAS jako załącznik II. **Organizacje zarejestrowane w EMAS będą musiały wprowadzić tylko kilka zmian formalnych w związku ze zmianą normy ISO 14001** (patrz tabela na s. 3, 4 i 5). Najważniejsze zmiany dotyczą przeglądu środowiskowego — jego struktura prawdopodobnie zostanie zmodyfikowana, a jego zakres rozszerzony. Tak jak obecnie, żadne z wymogów normy ISO 14001:2015 nie będą wykraczać poza zakres wymogów EMAS. **Po włączeniu normy ISO 14001:2015 do załącznika II w EMAS zostaną zachowane następujące wyróżniające go cechy:**

- Wykazana zgodność z prawem
- Zaangażowanie w ciągłą poprawę efektów działalności środowiskowej
- Obowiązkowe informowanie ogółu społeczeństwa
- Udział pracowników

Przeгляд przewidywanych istotnych zmian

W tabeli poniżej przedstawiono nowe wymogi zawarte w normie ISO 14001:2015, które uzupełniają wymogi określone w rozporządzeniu w sprawie EMAS z 2009 r. Te elementy prawdopodobnie zostaną włączone do EMAS poprzez zmianę załączników (głównie załączników I i II). Możliwe są również dalsze zmiany. **Jeżeli chodzi o użytkowników, prawnie obowiązującą wersją rozporządzenia w sprawie EMAS jest najnowsza wersja opublikowana w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.** W okresie przejściowym po przyjęciu nowego rozporządzenia w sprawie EMAS, gdy nadal obowiązywać będzie wersja z 2009 r., weryfikatorzy środowiskowi będą również uznawać wdrożoną normę ISO 14001:2015 jako spełnienie wymogów załącznika II do rozporządzenia.

↓ PRZEGLĄD PRZEWIDYWANYCH ISTOTNYCH ZMIAN

NOWY ELEMENT NORMY ISO 14001

4.1 Zrozumienie organizacji i jej kontekstu (nowy rozdział)

Organizacja powinna określić czynniki zewnętrzne i wewnętrzne istotne dla celu jej działania i takie, które wpływają na zdolność organizacji do osiągnięcia zamierzonych wyników jej systemu zarządzania środowiskowego. Czynniki takie powinny obejmować warunki środowiskowe będące pod wpływem organizacji lub mogące mieć wpływ na organizację.

ROZSZERZENIE EMAS

Wymogi w dużej mierze już włączone do EMAS poprzez przegląd środowiskowy, z wyjątkiem kilku dodatkowych elementów. Obejmują one w szczególności kwestie wewnętrzne i zewnętrzne, które mogą mieć znaczenie dla kontekstu organizacji:

- warunki środowiskowe [...], które wpływają na cel organizacji [...], takie jak klimat, jakość powietrza, jakość wody, dostępność zasobów naturalnych i różnorodność biologiczna;
- zewnętrzne warunki kulturowe, społeczne, polityczne, prawne, regulacyjne, finansowe, technologiczne, gospodarcze, naturalne i związane z konkurencją — międzynarodowe, krajowe, regionalne lub lokalne;
- wewnętrzna charakterystyka lub warunki organizacji, takie jak [...] kierownictwo strategiczne, kultura i zdolności.

EMAS i zmieniona norma ISO 14001

☰ ↓ PRZEGLĄD PRZEWIDYWANYCH ISTOTNYCH ZMIAN

NOWY ELEMENT NORMY ISO 14001	ROZSZERZENIE EMAS
<p>4.2 Zrozumienie potrzeb i oczekiwań stron zainteresowanych <i>(nowy rozdział)</i></p> <p>Organizacja powinna określić:</p> <ul style="list-style-type: none">→ strony zainteresowane, istotne dla systemu zarządzania środowiskowego;→ istotne potrzeby i oczekiwania (tj. wymagania) tych stron zainteresowanych;→ które z tych potrzeb i oczekiwań stają się jej zobowiązaniami dotyczącymi zgodności.	<p>○</p> <p>Rozszerzenie przeglądu środowiskowego w celu uwzględnienia oczekiwań zainteresowanych stron i ustalenia, które z tych oczekiwań staną się zobowiązaniami organizacji dotyczącymi zgodności z prawem.</p>
<p>5.1 Przywództwo i zaangażowanie <i>(nowy rozdział)</i></p> <p>Najwyższe kierownictwo powinno wykazać przywództwo i zaangażowanie w odniesieniu do systemu zarządzania środowiskowego poprzez:</p> <p>a) przyjęcie odpowiedzialności za skuteczność systemu zarządzania środowiskowego,</p> <p>[...]</p>	<p>○</p> <p>Ogólnie odpowiedzialność za systemy zarządzania środowiskowego spoczywa na wyższym kierownictwie organizacji. Określa ono sposób delegowania zadań i odpowiedzialności.</p> <p>W porównaniu do poprzedniej wersji normy ISO 14001 wzmocniono zaangażowanie kierownictwa niższego szczebla organizacji.</p>
<p>6.1 Działania odnoszące się do ryzyk i szans <i>(nowy rozdział)</i></p> <p>[...]</p> <p>Planując system zarządzania środowiskowego, organizacja powinna [...] określić ryzyka i szanse związane z jej aspektami środowiskowymi (patrz 6.1.2), zobowiązaniami dotyczącymi zgodności (patrz 6.1.3) oraz innymi czynnikami i wymaganiami, określonymi w 4.1 i 4.2, do których należy się odnieść, w celu:</p> <ul style="list-style-type: none">→ zapewnienia, aby system zarządzania środowiskowego mógł osiągnąć zamierzone wyniki;→ zapobiegania lub ograniczania niepożądanych skutków, w tym możliwości wpływu zewnętrznych warunków środowiskowych na organizację;	<p>○</p> <p>Organizacja musi wdrożyć i udokumentować podejście oparte na ryzyku w odniesieniu do systemu zarządzania środowiskowego. Pomoże to w osiągnięciu zamierzanych celów systemu zarządzania środowiskowego.</p> <p>Ryzyko i możliwości można powiązać m.in. ze zobowiązaniami dotyczącymi zgodności z prawem. W przypadku nowej normy ISO 14001 to powiązanie nie ma zastosowania wyłącznie do zobowiązań dotyczących zgodności z prawem, ale także do innych wymogów, które organizacja chce spełniać. Organizacja powinna określić ryzyko i szanse powiązane z aspektami środowiskowymi, zobowiązaniami dotyczącymi zgodności z prawem oraz innymi kwestiami określonymi w załączniku I i wymienionymi w punktach 4.1 i 4.2 powyżej. To ryzyko i szanse mogą zostać włączone do przeglądu środowiskowego.</p>

EMAS i zmieniona norma ISO 14001

☰ ↓ PRZEGLĄD PRZEWIDYWANYCH ISTOTNYCH ZMIAN

NOWY ELEMENT NORMY ISO 14001	ROZSZERZENIE EMAS
<p>→ osiągnięcia ciągłego doskonalenia [...]</p> <p>Organizacja musi utrzymać udokumentowane informacje dotyczące:</p> <p>→ ryzyk i szans, do których powinna się odnieść; [...]</p>	
<p>6.1.2 Aspekty środowiskowe (poprzednio: 4.3.1)</p>	
<p>W zidentyfikowanym zakresie systemu zarządzania środowiskowego organizacja powinna określić aspekty środowiskowe swoich działań, wyrobów i usług, które może nadzorować i na które może mieć wpływ, a także powiązane z nimi wpływy na środowisko, biorąc pod uwagę perspektywę cyklu życia.</p> <p>[...]</p>	<p>○</p> <p>Organizacja musi w większym stopniu uwzględnić perspektywę cyklu życia podczas określania aspektów środowiskowych i definiowania procesów oraz procedur w odniesieniu do jej działalności, produktów i usług. Może to obejmować etapy takie jak pozyskiwanie surowców, projektowanie, produkcja, transport/dostawa, stosowanie, przetwarzanie po wycofaniu z eksploatacji i końcowa utylizacja, przy czym będą się one różnić w zależności od działalności organizacji. Ponadto należy wzmocnić aspekt korzyści dla środowiska i różnorodności biologicznej podczas oceny znaczenia aspektów środowiskowych.</p> <p>Nie jest jednak wymagane przeprowadzanie analizy cyklu życia. Ten nowy wymóg w nieznacznym zatem stopniu wykracza poza obecne wymogi rozporządzenia w sprawie EMAS.</p>

ŹRÓDŁO: DIN EN ISO 14001-2015: DEUTSCHES INSTITUT FÜR NORMUNG (DIN) — BEUTH VERLAG:
WWW.BEUTH.DE/DE/NORM/DIN-EN-ISO-14001-2015/236721041

Informacje o wydawcy

© Unia Europejska 2016 r.
autorzy: Alexandra Skinner (Centrum informacyjne EMAS — adelphi),
niemiecki organ doradczy EMAS (UGA)
i Sébastien Paquot (Komisja Europejska)
Powielanie jest dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Dane kontaktowe

Dodatkowe informacje można znaleźć na stronie internetowej
EMAS www.emas.eu lub w Centrum informacyjnym EMAS
pod adresem emashelpdesk@adelphi.de